

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Řehákové a soudkyň JUDr. Ivanky Havlíkové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobce: **Rybářství Chlumec nad Cidlinou, a.s.**, IČO: 48173193
sídlem Boženy Němcové 711, 503 51 Chlumec nad Cidlinou IV
proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 2. 2018, č. j. MZP/2018/540/201,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce se žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem dne 9. 4. 2018, postoupenou Městskému soudu v Praze dne 2. 8. 2019, domáhá zrušení rozhodnutí Ministerstva životního prostředí (dále jen „žalovaný“) ze dne 15. 2. 2018, č. j. MZP/2018/540/201 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný změnil k odvolání žalobce rozhodnutí České inspekce životního prostředí, oblastního inspektorátu Liberec (dále jen „ČIŽP“) ze dne 22. 11. 2017, č. j. ČIŽP/51/51/2017/2133 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), tak, že snížil žalobci uloženou pokutu dle § 88 odst. 2 písm. n) ve spojení s § 88 odst. 3 písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“), na částku 130 000 Kč za přestupek na úseku ochrany přírody a krajiny, kterého se měl

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

žalobce dopustit tím, že ve dnech 4. a 5. 10. 2016 bez příslušného souhlasu orgánu ochrany přírody dle bližších ochranných podmínek CHKO Český ráj realizoval v úseku mezi p.p.č. 670/9 v k.ú. Branžež a severozápadní částí p.p.č. 190/1 v k.ú. Suhrovice prohrábkou koryta vodního toku Kněžmostka, již došlo k rozšíření koryta na cca 4 m v délce cca 320 m, a deponoval sediment z koryta toku na březích vodoteče v témže úseku, v pásu širokém cca 8 až 10 m a v mocnosti cca 0,3 až 0,5 m na pravém břehu Kněžmostky (zde v celém dotčeném úseku) a v podobě valu o šíři max. 2 m a výšce cca 1 až 1,5 m na levém břehu Kněžmostky (zde mezi pozemky p.č. 670/9 a 670/14 v k.ú. Branžež). Uvedeným zásahem byly dotčeny zejména pozemky p.č. 670/3, 670/10, 670/16, 670/19, 670/20, 670/21, 670/27, 670/28, 672, 673/2, 673/3, 673/4, 673/5 a 674/1 v k.ú. Branžež a p.p.č. 193 a 190/1 v k.ú. Suhrovice. Uvedený úsek se nachází v I. a III. zóně odstupňované ochrany přírody CHKO Český ráj. Tímto jednáním žalobce porušil § 5 odst. 1 písm. h) nařízení vlády č. 508/2002 Sb., kterým se vyhlašuje Chráněná krajinná oblast Český ráj (dále jen „nařízení vlády č. 508/2002 Sb.“), podle něhož je na celém území CHKO možné upravovat koryta vodních toků pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody. Zákonné zmocnění ke stanovení bližších ochranných podmínek CHKO vyplývá z § 25 odst. 3 ZOPK, podle kterého Chráněná krajinná oblast, jejích poslání a bližší ochranné podmínky vyhlašuje vláda republiky nařízením. Žalobce provedl výše popsané jednání bez tohoto souhlasu, přitom ohrozil a oslabil ekologicko – stabilizační funkce a narušil obnovu údolní nivy Kněžmostky s výskytem zvláště chráněné rostliny ďáblíku bahenního na části plochy a podpořil podmínky pro šíření invazních druhů rostlin.

2. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž namítal jeho nezákonnost, neboť za totéž jednání byl uznán vinným již rozhodnutím Městského úřadu v Mnichově Hradišti ze dne 13. 9. 2017, č. j. MH-VŽP/6606/2017-8/71/Vjp. Rozhodnutím ČIŽP tak mělo dojít k porušení zákazu dvojího trestání za totéž jednání, tj. k porušení zásady *ne bis in idem*.

II. Rozhodnutí žalovaného (napadené rozhodnutí)

3. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že prvostupňové rozhodnutí je zatíženo vadami, které způsobují jeho nezákonnost, neboť ČIŽP nesprávně posoudila jednání žalobce, že spáchal dva přestupky téže skutkové podstaty v jednočinném souběhu. Žalovaný uzavřel, že žalobce spáchal pouze jeden přestupek tím, že provedl odstranění sedimentů z toku Kněžmostky na území CHKO Český ráj bez souhlasu potřebného dle § 5 odst. 1 nařízení vlády č. 508/2002 Sb., podle něhož je na celém území CHKO možné upravovat koryta vodních toků pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody. Zákonné zmocnění ke stanovení bližších ochranných podmínek CHKO vyplývá z § 25 odst. 3 ZOPK, kdy ve spojení s § 88 odst. 3 písm. b) tohoto zákona lze uložit pokutu ve výši do 2 mil. Kč. Vzhledem k povaze zjištěných vad rozhodnutí, žalovaný uvážil, že se jedná o vady, které lze napravit v odvolacím řízení, proto prvostupňové rozhodnutí ČIŽP změnil ve formulaci výroku a nově na základě této skutečnosti upravil výši pokuty.
4. Žalovaný k jediné odvolací námitce žalobce uvedl, že k porušení zákazu dvojího trestání nedošlo, neboť z rozhodnutí Městského úřadu Mnichovo Hradiště ze dne 13. 9. 2017 je zřejmé, že městský úřad neuložil žalobci pokutu jako orgán ochrany přírody podle ZOPK, ale jako vodoprávní úřad za porušení § 125a odst. 1 písm. n) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále jen „vodní zákon“), tj. za porušení zákazu stanoveného v § 46 odst. 1 vodního zákona, podle něhož „je zakázáno měnit směr, podélný

*sklon a příčný profil koryta vodního toku, poškozovat břehy, těžit z koryt vodních toků zeminu, písek nebo nerosty a ukládat do vodních toků předměty, kterými by mohlo dojít k ohrožení plynulosti odtoku vod, zdraví nebo bezpečnosti, jakož i ukládat takové předměty na místech, z nichž by mohly být splaveny do vod.“. K porušení zásady *ne bis in idem* tak nemohlo dojít, protože za stejné jednání nebylo vedeno přestupkové řízení dvěma orgány ochrany přírody podle ZOPK, ale jeden orgán (ČIŽP) vedl řízení o uložení pokuty za porušení ZOPK a druhý orgán (Městský úřad Mnichovo Hradiště) vedl řízení o uložení pokuty za porušení vodního zákona.*

5. Žalovaný se ztotožnil s názorem ČIŽP co do rozsahu závažnosti protiprávního jednání a co do rozsahu hrozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny, kdy ČIŽP v řízení prokázala, že uvedeným jednáním došlo k negativní změně dochovaného přírodního prostředí. Žalovaný se ztotožnil s ČIŽP i co do rozsahu odpovědnosti žalobce, že zásah sám inicioval i realizoval a že vzhledem k činnosti žalobce je nutno očekávat jeho znalost právních předpisů a postupů k získání příslušných povolení na úseku ochrany přírody. Po zvážení přitěžujících okolností a vzhledem k rozsahu jednání, jeho závažnosti a následkům, žalovaný dovodil sankci 280 000 Kč na rozdíl od ČIŽP stanovené částky 300 000 Kč. Nižší částku dovodil žalovaný s přihlédnutím ke spáchání pouze jednoho přestupku s tím, že na rozsah hrozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny tato okolnost nemá žádný vliv. ČIŽP dostatečně přihlédla ke všem polehčujícím okolnostem, jak uvedla na str. 19 a 20 prvostupňového rozhodnutí (spolupráce žalobce, doznání, termín realizace, míra ovlivnění vodního toku, problémy při vypouštění Komárovského rybníka, snaha žalobce o řešení se správcem povodí i s vodoprávním orgánem, e-mailová komunikace se Správou CHKO, snaha zabránit škodám na nemovitostech přiléhajících k vodnímu toku, jakož i deklaraci žalobce realizovat případná opatření k nápravě). Na základě polehčujících okolností zohledněných ve shodě s ČIŽP žalovaný upravil pokutu na částku 130 000 Kč, jež je přiměřená povaze žalobce, povaze věci, okolnostem případu, jakož i dostatečně důrazná, aby odradila žalobce nebo jiné subjekty od podobného protiprávního jednání. Nad rámec posouzení výše pokuty ze strany ČIŽP, se žalovaný zabýval otázkou, zda pokuta není pro žalobce likvidační, kdy vycházel z veřejně dostupných informací o žalobci. Žalovaný dohledal na webových stránkách <http://www.rybychlumec.cz/o-firme>, že žalobce obhospodařuje rybníky o celkové výměře 1 700 ha a ročně produkuje více než 1 000 tun ryb. Dle výpisu z obchodního rejstříku je žalobce společností se základním kapitálem ve výši 75 147 000 Kč, není v úpadku, ke dni 30. 4. 2017 vykazoval aktiva ve výši 147 896 000 Kč, peněžní prostředky na účtech ve výši 20 134 000 Kč a zisk za hospodářský rok 2016 ve výši 1 457 046 Kč. Uložená pokuta ve výši 130 000 Kč tedy není způsobila sama o sobě přivodit platební neschopnost či donutit žalobce ukončit podnikatelskou činnost, ani se splácení pokuty nemůže stát na dlouhou dobu jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti. Pokuta tudíž nemůže být pro žalobce likvidační, a to ani s ohledem na skutečnost, že za stejné jednání byla žalobci uložena v roce 2016 jiným správním orgánem pokuta podle vodního zákona ve výši 100 000 Kč.
6. Žalovaný dále posoudil výši uložené pokuty v souladu s § 112 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), a konstatoval, že výši pokuty ani věc samotnou není nutno nově posoudit dle právních norem účinných od 1. 7. 2017, jelikož tato právní úprava není pro žalobce příznivější tak, jak to pro nové posouzení věci vyžadují citovaná ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

III. Obsah žaloby

7. Žalobce v *prvním žalobním bodě* namítl, že za shodné jednání (vyčistil koryto vodního toku Kněžmostka a nakládal se sedimenty vytaženými z tohoto koryta v říjnu 2016) byl již pravomocně postižen jinými správními orgány v jiném správním řízení, kdy Městský úřad Mnichovo Hradiště rozhodnutím ze dne 13. 9. 2017, č. j. MH-VŽP/6606/2017-8/71/Vjp, uložil žalobci pokutu dle § 125a odst. 2 písm. c) vodního zákona za správní delikt, že žalobce zasáhl do vodního toku Kněžmostka prohrábnutím koryta a vytěžený materiál deponoval na soukromých pozemcích v nivě toku. Toto rozhodnutí potvrdil po odvolání žalobce Krajský úřad Středočeského kraje rozhodnutím ze dne 6. 2. 2018, č. j. 121340/2017/KUSK. Žalobce se tak domnívá, že žalovaný výrazným způsobem porušil zákaz dvojího trestání za jeden a tentýž skutek, tj. porušil zásadu *ne bis in idem*. Žalobce připomněl, že mezi zásady právního státu, jimiž jsou povinny řídit se všechny orgány veřejné správy, patří princip, že nikoho nelze znovu postihnout za skutek, za který už byl postižen. K tomu žalobce odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 5 Tdo 1399/2007 a 4 Tdo 1359/2016, či rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. A 6/2003, 1 As 125/2011, 9 As 67/2010 a 8 As 32/2012. Ústavní soudu ČR pak navíc v nálezů pod sp. zn. II. ÚS 2732/2015 konstatoval, že porušení zásady *ne bis in idem* je porušením zákona, ke kterému orgány veřejné moci musí přihlížet z úřední povinnosti bez ohledu na to, zda odvolatel porušení tohoto principu namítá anebo ne. Nálezy Ústavního soudu jsou přitom závazné pro všechny orgány veřejné moci.
8. Ve *druhém žalobním bodě* žalobce uvedl, že vypouštění rybníka ve spojení s nedostatečnou průtočností vodního toku Kněžmostka vyvolává problémy již dlouhodobě. Právě s ohledem na přetrvávající problémy udělil orgán ochrany přírody (Správa CHKO Český ráj) výjimku z podmínek ochrany umožňující odstranění sedimentů z vodního toku Kněžmostka, výjimka však byla udělena jinému žadateli, a to státnímu podniku Povodí Labe. Vzhledem k těmto okolnostem považuje žalobce napadené rozhodnutí za nezákonné, neboť příslušným orgánem ochrany přírody bylo to, co žalobce skutečně vykonal, povoleno (ač jinému subjektu). Přestupkem může být při splnění jiných zákonem stanovených podmínek jen jednání, které je společensky škodlivé, objektivně tedy nelze říci, že by počínání žalobce bylo společensky škodlivé, neboť naplňovalo cíle, pro které orgán ochrany přírody výjimku povolil. Žalobce namítl, že správní orgány označili jeho jednání za protiprávní, ačkoli realizoval činnost umožněnou výjimkou příslušného orgánu ochrany přírody někomu jinému (Povodí Labe, státnímu podniku), udělenou z důvodu ochrany majetku vlastníků pozemků a jiného majetku při vodním toku umožňující vyčištění koryta vodního toku Kněžmostky odstraněním sedimentů, jež se v korytě nalézaly.
9. Ve *třetím žalobním bodě* žalobce uvedl, že pokud byl vypouštěn rybník Komárovský a říčka Kněžmostka byla zanesená, docházelo k zaplavení pozemků při vodním toku s následnými škodami jak na majetku osob, tak i na přírodě. Z tohoto důvodu Městský úřad Mnichovo Hradiště a Krajský úřad Středočeského kraje spatřoval ve vypouštění rybníka Komárovský do jmenované říčky správní delikt, o němž rozhodoval Krajský soud v Praze rozsudkem pod sp. zn. 46 A 67/2013, jímž tehdejší rozhodnutí o správním deliktu zrušil, přičemž jedním z argumentů bylo, že rybník musí být vypuštěn, aby bylo možno zachovat stabilitu jeho hráze. Na jedné straně tedy musí být rybník vypuštěn, aby byla zachována stabilita jeho hráze a časem nedošlo k jejímu protržení, na druhé straně však při vypouštění rybníka do říčky zanesené sedimenty dochází k zaplavení pozemků při vodním

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

toku a následně ke škodám na majetku a na přírodě. Jestliže vodoprávní orgán v červnu 2016 konstatoval, že vzhledem k zanesení koryta říčky „voda neodtéká“, pak je zjevné, že koryto musí být vyčištěno, jinak nebude možné vypustit rybník (který už v předchozím roce vypuštěn nebyl, aby bylo umožněno odstranit nánosy sedimentů blokující odtok vody). Jednání žalobce je tedy fakticky počínáním v krajní nouzi ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky. Žalobce totiž měl volbu z těchto variant: nechat další rok opět rybník nevypuštěný a riskovat ztrátu stability hráze, nebo vypustit rybník a nechat zatopit pozemky po proudu vodního toku s tím, že dojde k určitým škodám na majetku a přírodě, anebo sedimenty blokující odtok vody odstranit, jak to umožňuje výjimka udělená orgánem ochrany přírody, i když na žádost jiné osoby (Povodí Labe, státního podniku – správce vodního toku).

10. Žalobce s ohledem na shora uvedené skutečnosti navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil.

IV. Vyjádření žalovaného k žalobě

11. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 22. 5. 2018 k *prvnímu žalobnímu bodu* uvedl, že žalobce námitku porušení zákazu dvojího trestání uplatnil již v odvolacím řízení a žalovaný námitku odmítl jako nedůvodnou na str. 4 – 5 napadeného rozhodnutí. Žalovaný dodal, že totožným jednáním žalobce nešlo o stejné skutky *de iure* vzhledem k různým právním následkům. Účelem ustanovení vodního zákona je ochrana před povodněmi a znečištěním vodního toku. Účelem ZOPK je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině. Podstatná je také skutečnost, že jedno sankční řízení bylo vedeno Městským úřadem Mnichovo Hradiště jako příslušným vodoprávním úřadem a druhé sankční řízení bylo vedeno Českou inspekcí životního prostředí. Rozsudky nejvyšších soudů, na které žalobce odkazuje, se zabývají odlišnou problematikou při posuzování zásady *ne bis in idem*, a to problematikou možnosti trestního řízení v případě zaplacení penále dle daňového zákona.
12. Žalovaný k *druhému žalobnímu bodu* uvedl, že námitka stran udělení výjimky jinému žadateli není opřena o relevantní skutečnosti zjištěné v předmětném řízení o uložení pokuty, neboť ze spisu i z napadeného rozhodnutí vyplývá, že výjimka pro Povodí Labe, státní podnik byla Správou CHKO Český ráj vydána pro úsek vodního toku Kněžmostka 14,000 – 14,500 a Povodí Labe, státní podnik práce v tomto úseku na základě vydané výjimky provedlo. Žalobce podle zjištění ČIŽP neprovedl prohrádku toku a uložení sedimentů v úseku 14,000 – 14,500, ale v úseku navazujícím, tedy cca 14,500 – 14,820. Žalobce tedy vychází z nesprávného předpokladu, že Správa CHKO Český ráj udělila výjimku Povodí Labe, státnímu podniku pro úsek vodního toku, ve kterém žalobce provedl prohrádku toku a uložení sedimentů. Žalovaný k udělené výjimce pro Povodí Labe, státní podnik doplnil, že se jednalo o výjimku podle § 56 ZOPK ze zákazů stanovených v § 49 a § 50 tohoto zákona k ochraně zvláště chráněných rostlin a živočichů. S žalobcem nebylo vedeno řízení o uložení pokuty za nedovolený zásah do zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů, nýbrž za porušení § 5 odst. 1 písm. h) nařízení vlády č. 508/2002 Sb., podle něhož je na celém území CHKO možné upravovat koryta vodních toků pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody.
13. Ke *třetímu žalobnímu bodu* ohledně tvrzení žalobce, že konal v krajní nouzi, žalovaný uvedl, že toto tvrzení je v rozporu se zjištěními učiněnými v rámci správního řízení. Jednání žalobce nemohlo naplnit znaky § 24 odst. 1 a 2 zákona o odpovědnosti za

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

přestupky, neboť sám žalobce uvedl, že vypouštění rybníka Komárovský ve spojení s nedostatečnou průtočností vodního toku Kněžmostka vyvolávají problémy již dlouhodobě a vedou např. k zaplavování pozemků při tomto vodním toku. Nebezpečí zatopení pozemků tedy nevzniklo náhle působením např. přírodních sil tak, že by nemohlo být odvráceno jinak, než odstraněním nánosů z vodního toku bez povolení orgánu ochrany přírody. Pokud žalobce věděl několik let o problémech se zaplavováním pozemků při vypouštění rybníka, měl dostatek času řešit situaci v souladu se zákony a zajistit si k odstranění sedimentů z vodního toku povolení orgánu ochrany přírody. Místo toho žalobce zahájil 12. 9. 2016 pomalé vypouštění Komárovského rybníka a po upozornění vodoprávního orgánu, že dochází k zaplavování nemovitostí v předmětné lokalitě, přistoupil ve dnech 4. a 5. 10. 2016 k odstranění sedimentů prohrábkou koryta Kněžmostky bez povolení orgánu ochrany přírody. Žalobce tedy sám vyvolal stav, kterým ohrozil nemovitosti v předmětné lokalitě. Nebezpečí hrozící zájmu chráněného zákonem tak nevzniklo neočekávaně a navíc ho bylo možné odvrátit jiným způsobem, aby nebyl zasažen jiný chráněný zájem.

14. S ohledem na uvedené skutečnosti žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Další podání účastníků v řízení

15. Žalobce v replice ze dne 29. 5. 2018 označil výklad žalovaného, že není dána totožnost skutku, neboť jednou byl porušen zájem na ochraně vodních toků a jednou zájem na ochraně přírody, kdy sice šlo v obou případech o totéž jednání, avšak následek byl pokaždé jiný, za mylný. Vodní toky jsou významným krajinným prvkem, jak výslovně stanoví § 3 písm. b) ZOPK a úprava vodního toku dle § 4 odst. 2 tohoto zákona může představovat zásah do takového krajinného prvku. Pokud tedy byl žalobce pravomocně postižen za správní delikt spočívající v tom, že ovlivnil bez povolení situaci vodního toku, pak logicky současně zasáhl do významného krajinného prvku, a to způsobem, který ZOPK sám jako příklad v § 4 odst. 2 uvádí. Žalobce označil vyjádření žalovaného, že nemohlo jít o krajní nouzi a že měl přistoupit k vypuštění rybníka Komárovský způsobem neohrožujícím pozemky na toku Kněžmostky, za účelový, kdy se žalovaný neseznámil se skutečnou situací. Rybník Komárovský nemohl být vypuštěn způsobem neohrožujícím pozemky níže při vodním toku (zaplavením), proto už dva roky před dotyčnými událostmi vůbec vypouštěn nebyl. Právě proto, že nebylo možné vypustit rybník, aniž by došlo k zaplavení pozemků při vodním toku, jej tedy žalobce raději nevypouštěl, a to do doby, nežli bylo konstatováno možné ohrožení stability hráze rybníka. Argument žalovaného, že Povodí Labe, státní podnik odstranění sedimentů provedlo, označil žalobce za nesmyslný, neboť kdyby správce vodního toku odstranění sedimentů skutečně provedl, žalobce by neměl co odstraňovat. Kdyby sedimenty byly odstraněny, jak tvrdí žalovaný, nemohl by se žalobce přestupku dopustit, neboť by šlo o nezpůsobilý pokus o odstranění již odstraněných sedimentů. Žalobce připomněl, že Krajský soud v Praze rozsudkem pod sp. zn. 46 A 67/2013 tehdejší rozhodnutí o správním deliktu zrušil, přičemž jedním z argumentů bylo, že rybník musí být vypouštěn, aby bylo možno zachovat stabilitu jeho hráze.
16. Žalovaný v duplice ze dne 21. 6. 2018 uvedl, že si žalobce ve svých argumentech odporuje, kdy na jedné straně přiznává, že předmětným jednáním spáchal přestupek a odmítá pouze dvojí postižení za totéž jednání (postih vodoprávního úřadu přijímá a postih ČIŽP odmítá), na druhé straně namítá, že se nemohlo jednat o přestupek, neboť konal v krajní nouzi.

Žalovaný pak zopakoval, že předmětná výjimka byla udělena na jiný úsek toku než na úsek, v němž odstranění sedimentů žalobce provedl. Skutečnost, že Povodí Labe, státní podnik provedlo odstranění sedimentů v povoleném úseku, tedy nemá žádný vliv na projednání přestupku žalobce.

VI. Posouzení věci Městským soudem v Praze

17. Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a to dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel dle § 75 odst. 2 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí. Městský soud o věci samé rozhodl bez nařízení jednání, a to v souladu s § 51 s. ř. s., neboť žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil ve vyjádření ze dne 11. 5. 2018, žalobce ve vyjádření ze dne 23. 5. 2018, a jednání k projednání žaloby nebylo nutné, neboť soud neprováděl dokazování.
18. Městský soud nejprve s ohledem na novou právní úpravu správního práva trestního, účinnou od 1. 7. 2017, porovnal sankční právní úpravu účinnou před uvedeným datem (tedy v době spáchání deliktu) s novou sankční právní úpravou (v době pravomocného správního potrestání žalobce prvostupňovým a odvolacím orgánem), a to z toho hlediska, zda nová právní úprava není pro žalobce příznivější (čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, § 112 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky). Z porovnání právní úpravy § 88 odst. 2 písm. n) ZOPK přede dnem 1. 7. 2017 a právní úpravy § 88 odst. 2 písm. n) ZOPK ve spojení s § 88 odst. 3 ZOPK změněné Čl. XXIV zákona č. 183/2017 Sb. s účinností od 1. 7. 2017 vyplývá, že tomu tak není, a že na sankcionování správního deliktu (dnes přestupku podle citovaného ustanovení) se pro žalobce nic nezměnilo v tom smyslu, že by správní potrestání mohlo být pro něj nově příznivější v otázce vymezené skutkové podstaty správního deliktu, resp. přestupku, tak i maximální možné výše ukládané pokuty a lhůty, kdy ji lze uložit. Jelikož stávající právní úprava není pro žalobce příznivější, soud stejně jako žalovaný (srov. str. 6 – 7 napadeného rozhodnutí) ke změně právní úpravy nepřihlédl.
19. Městský soud poté přistoupil k jednotlivým námitkám žalobce.
20. Soud neshledal jako důvodnou námitku stran porušení zákazu dvojího trestání za jeden a tentýž skutek, vznesenou žalobcem v *prvním žalobním bodě*.
21. Žalobce v podané žalobě především namítá, že došlo k porušení ústavní zásady „ne bis in idem“, neboť byl za stejný čin postižen dvakrát v rozporu s čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Porušení zásady zákazu dvojího trestání spatřuje žalobce v tom, že byl za své činy potrestán žalovaným v situaci, kdy již předtím byl za tentýž skutek potrestán rozhodnutím Městského úřadu Mnichovo Hradiště ze dne 13. 9. 2017, č. j. MH-VŽP/6606/2017-8/71/Vjp, kterým městský úřad uložil žalobci pokutu dle § 125a odst. 2 písm. c) vodního zákona za správní delikt, neboť zasáhl do vodního toku Kněžmostka prohrábnutím koryta a vytěžený materiál deponoval na soukromých pozemcích v nivě toku.
22. Městský soud nejprve poukazuje na závěry, jež učinil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Afs 9/2008 - 328, publ. pod č. 1767/2009 Sb. NSS. V tomto rozsudku se Nejvyšší správní soud velice podrobně zabýval veškerými aspekty přicházejícími v úvahu při aplikaci zásady „ne bis in idem“. Konstatoval mimo jiné, že tato

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

zásada má svůj aspekt procesněprávní a hmotněprávní, přičemž vyjadřuje zákaz někoho stíhat (procesněprávní aspekt) nebo potrestat (hmotněprávní aspekt) dvakrát za stejnou věc, aniž by bylo předcházející rozhodnutí v předepsaném řízení zrušeno. Uplatnění této zásady tedy předpokládá dvě po sobě jdoucí řízení, nikoliv jediné řízení, v němž má být udělena sankce za skutek, který naplňuje formální znaky dvou různých deliktů. Tento rozdíl je ovšem zcela klíčový nejen z pohledu judikatury Evropského soudního dvora, ale i z pohledu judikatury Evropského soudu pro lidská práva vztahující se k čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

23. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dále uvedl, že „je třeba vzít v úvahu – vedle nutné podmínky posloupnosti obou řízení a tudíž i sankcí – také důležitý rozdíl mezi dvěma možnostmi aplikace zásady *ne bis in idem*, tj. že (1) nikdo nesmí být stíhán opětovně pro týž *skutek*, nebo (2) nikdo nesmí být stíhán opětovně pro týž *delikt* (srov. blíže TRECHSEL, S., op. cit., str. 392-399). Výklad ve prospěch první varianty, představující vyšší stupeň ochrany delikventa, by bylo možné vyčíst z rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Gradinger proti Rakousku*, kde se na první pohled zdá, že relevantním komparátorem pro Evropský soud pro lidská práva je skutečně skutek *de iure*, a nikoliv právní kvalifikace tohoto skutku. Evropský soud konstatoval, že „*si je plně vědom, že dotčená ustanovení se liší nejen, pokud jde o označení [obou] trestných činů [offences], ale i ... pokud jde o jejich povahu a účel... Nicméně obě dotčená rozhodnutí byla založena na stejném skutku [conduct]*“ (*Gradinger proti Rakousku*, op. cit., § 55). Nicméně Evropský soud pro lidská práva se od tohoto výkladu odklonil ve věci *Oliveira proti Švýcarsku*, kde za relevantní komparátor pro posouzení přípustnosti po sobě následujících řízení určil právní kvalifikaci skutku, a nikoliv skutek samotný (*Oliveira proti Švýcarsku*, rozsudek ze dne 30. 7. 1998, stížnost č. 25711/94, § 26). Evropský soud tak akceptoval, že jedním skutkem lze spáchat několik deliktů, přičemž čl. 4 Protokolu č. 7 nebrání tomu, aby pro tentýž skutek byl pachatel odsouzen ke dvěma trestům ve dvou po sobě jdoucích řízeních, pokud jde o souběh dvou různých deliktů, i když jsou tyto delikty založeny na shodném jednání (*Oliveira proti Švýcarsku*, op. cit., § 27).
24. Evropský soud pro lidská práva se následně v kauze *Franz Fischer proti Rakousku* pokusil o sjednocení obou zjevně kontradiktorních přístupů (které byly ostatně tvrdě napadeny doktrinní kritikou; srov. např. TRECHSEL, S., op. cit., str. 395; či REPÍK, B.: *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*, Praha: ORAC, 2002, str. 248 - 250) a nakonec se přiklonil k restriktivnějšímu výkladu (pro pachatele) aplikovanému ve věci *Oliveira proti Švýcarsku* (*Franz Fischer proti Rakousku*, op. cit., § 25 a § 29). Tohoto výkladu se Evropský soud pro lidská práva již konstantně drží (srov. *Göktan proti Francii*, op. cit., § 50; *Manasson proti Švédsku*, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 8. 4. 2003, stížnost č. 41265/98; *Sailer proti Rakousku*, rozsudek ze dne 6. 6. 2002, stížnost č. 38237/97, § 25; a *Hauser-Sporn proti Rakousku*, op. cit., § 42). Nicméně je pravda, že Evropský soud si vyhradil možnost posoudit, zda-li nominálně odlišné delikty ve skutečnosti nepředstavují „tentýž trestný čin“ ve smyslu čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy. Pro tyto účely Evropský soud pro lidská práva používá test, zda-li „*jeden trestný čin zahrnuje všechna zla obsažená v ostatních trestných činech ... [či] zda oba dané trestné činy mají stejné základní prvky*“ (*Franz Fischer proti Rakousku*, op. cit., § 25). Na základě tohoto testu dospěl Evropský soud například k závěru, že dvojí trest pro nepřiznání příjmů a daňový únik nepředstavuje porušení čl. 4 Protokolu č. 7 (*Ponsetti a Chesnel proti Francii*, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 14. 9. 1999, stížnosti č. 36855/97 a 41731/98; *Manasson proti Švédsku*, op. cit.; srov. rovněž závěry ve věcech *Isaksen proti*

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

Norsku, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 2. 10. 2003, stížnost č. 13596/02; *Göktan proti Francii*, op. cit., § 50; a *Hauser-Sporn proti Rakousku*, op. cit., § 44 - § 45).“.

25. Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí dále uvedl, že „pokud jde o rozdíl mezi dvěmi možnostmi aplikace zásady *ne bis in idem*, tj. že (1) nikdo nesmí být stíhán opětovně pro týž skutek, nebo (2) nikdo nesmí být stíhán opětovně pro týž delikt (viz výše), v judikatuře Ústavního soudu lze vysledovat obdobné napětí mezi oběma přístupy jako v případě Evropského soudu pro lidská práva. Článek 40 odst. 5 Listiny používá pojem „čin“, Ústavní soud se tedy musel vypořádat s otázkou, zda (1) pojem „čin“ lze ztotožnit s pojmem „skutek“, jak jej používá trestní řád; či zda (2) pojem „čin“ lze ztotožnit s pojmem „trestný čin“, jak jej používá čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě; či zda (3) má pojem „čin“ svůj autonomní význam, který není nutně totožný ani s pojmem „skutek“ ani s pojmem „trestný čin“. V linii judikatury reprezentované výše citovaným nálezem Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 81/95 (souladně nález Ústavního soudu ze dne 20. 3. 1997, sp. zn. I. ÚS 184/96, Sb. n. u. ÚS, svazek č. 7, nález č. 32, str. 209; nález Ústavního soudu ze dne 13. 7. 2006, sp. zn. I. ÚS 85/04, Sb. n. u. ÚS, svazek č. 42, nález č. 136, str. 91) se Ústavní soud přiklonil k první výkladové variantě. V usnesení sp. zn. Pl. ÚS 6/03 (cit. výše) pak Ústavní soud podřadil pod Listinou používaný pojem „čin“ pojem „dílčí útok“ pokračujícího trestného činu, čímž se zdá posunul ke třetí z výše zmíněných variant výkladu. Ve všech uvedených nálezech a usneseních se však Ústavní soud zároveň opřel o čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, který však v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (viz výše) zakotvuje pouze restriktivnější variantu zásady *ne bis in idem*, tj. že nikdo nesmí být stíhán opětovně pro týž delikt (a nikoliv pro týž skutek).“.
26. Konstatoval dále, „že hlavním účelem zásady „*ne bis in idem*“ je poskytnout právní jistotu tomu, o jehož vině a trestu již bylo jednou pravomocně rozhodnuto, že již nebude vystaven, pokud nebude dané rozhodnutí cestou mimořádných opravných prostředků zrušeno, novému (opakovanému) stíhání (řízení) a potrestání. Uplatňování této zásady se liší pouze v tom, jak již bylo řečeno, zda se garantuje zákaz opakovaného stíhání za stejný skutek, či pouze za stejný delikt. Zatímco čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě i čl. 40 odst. 5 Listiny podle mínění Nejvyššího správního soudu v zásadě garantují pro celou trestněprávní oblast v širším slova smyslu (včetně správního trestání) pouze zákaz opakovaného stíhání za stejný delikt, ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) až h) trestního řádu naproti tomu považují za nepřipustné trestní stíhání pro týž skutek, ovšem pouze v případech v těchto ustanoveních uvedených, byť na druhou stranu trestní řád z důvodů nutnosti transpozice Schengenské úmluvy a jiných právních instrumentů z oblasti třetího pilíře EU uznává jakožto překážku věci rozhodnuté i obdobná rozhodnutí soudů a jiných justičních orgánů jiných členských států Evropské unie (§ 11 odst. 4 trestního řádu).“.
27. „Obdobná ustanovení lze nalézt rovněž v § 66 odst. 3 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, obecně pro oblast správního trestání v ČR ovšem takto „vysoký standard“ zásady *ne bis in idem* neplatí, a to už jen z toho důvodu, že shodným jednáním může dojít k porušení či ohrožení zcela odlišných zájmů a tedy ke spáchání správních deliktů stanovených nejen různými právními předpisy, ale navíc i sankcionovaných různými správními orgány, takže dodržení zásady zákazu opakovaného trestu za shodné jednání by v těchto případech bylo stěžejí realizovatelné.“. V těchto případech lze dle názoru Nejvyššího správního soudu trvat pouze na zásadě zákazu opakovaného řízení a potrestání za tentýž delikt. S tímto výkladem se ztotožnil též pozdější rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2010, č. j. 4 Ads 14/2010 - 9.
28. Podle § 88 odst. 2 písm. n) ZOPK účinného do 30. 6. 2017 platilo, že „orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 2 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že vykonává ve zvlášť

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokalitě nebo ptací oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu.“.

29. Podle odst. 3 téhož ustanovení „*při stanovení výše pokuty se přihlíží k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu brozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny.“.*
30. Podle § 25 odst. 3 ZOPK „*chráněné krajinné oblasti, jejich poslání a bližší ochranné podmínky vyhláší vláda republiky nařízením“.*
31. Podle § 5 odst. 1 písm. h) nařízení vlády č. 508/2002 Sb., kterým se vyhláší Chráněná krajinná oblast Český ráj, platí, že „*na celém území oblasti je umožněno pouze se souhlasem Správy upravovat koryta vodních toků.“.*
32. V nyní posuzované věci spočívalo jednání žalobce v tom, že ve dnech 4. a 5. 10. 2016 bez příslušného souhlasu orgánu ochrany přírody dle bližších ochranných podmínek CHKO Český ráj realizoval ve vymezeném úseku v I. a III. zóně odstupňované ochrany přírody CHKO Český ráj prohrábku koryta vodního toku Kněžmostka, jíž došlo k rozšíření koryta na cca 4 m v délce cca 320 m, a deponoval sediment z koryta toku na březích vodoteče v témže úseku, v pásu širokém cca 8 až 10 m a v mocnosti cca 0,3 až 0,5 m na pravém břehu Kněžmostky a v podobě valu o šíři max. 2 m a výšce cca 1 až 1,5 m na levém břehu Kněžmostky. Tímto jednáním žalobce porušil § 5 odst. 1 písm. h) nařízení vlády č. 508/2002 Sb., podle něhož je umožněno pouze se souhlasem Správy CHKO Český ráj upravovat koryta vodních toků, neboť provedl popsané jednání bez tohoto souhlasu, a naplnil tak skutkovou podstatu správního deliktu dle § 88 odst. 2 písm. n) ZOPK, za což mu byla uložena pokuta ve výši 130 000 Kč. Přitom měl žalobce ohrozit a oslabit ekologicko – stabilizační funkce a narušit obnovu údolní nivy Kněžmostky s výskytem zvláště chráněné rostliny ďáblíku bahenního na části plochy a podpořit podmínky pro šíření invazních druhů rostlin.
33. Žalobce spáchal správní delikt sankcionovaný v přezkoumávaném správním řízení tím, že provedl odstranění sedimentů z vodního toku Kněžmostky na území CHKO Český ráj bez souhlasu potřebného dle § 5 odst. 1 nařízení vlády, čímž naplnil skutkovou podstatu správního deliktu dle § 88 odst. 2 písm. n) ZOPK. Z daného je patrné, že skutkovou podstatou předmětného správního deliktu, kterého se žalobce dopustil, je jednání, konkrétně úprava koryta vodních toků, a to bez souhlasu orgánu ochrany přírody. Znakem skutkové podstaty správního deliktu podle § 88 odst. 2 písm. n) ZOPK tedy není ohrožení či poškození přírody a krajiny, nýbrž konání určitých činností bez souhlasu orgánu ochrany přírody, přičemž toto porušení žalobce bylo prokázáno již ze strany ČIŽP v prvostupňovém řízení. Samotná otázka újmy na hodnotách přírody a krajiny (resp. otázka neexistence takové újmy) je tak vzhledem ke skutkové podstatě tohoto správního deliktu bezpředmětná. Obdobně se k dané problematice vyjádřily již správní soudy v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 9. 2011, č. j. 5 Ca 170/2008 - 56, publ. pod č. 2758/2013 Sb. NSS, podle jehož právní věty „*Znakem skutkové podstaty správního deliktu podle § 88 odst. 2 písm. n) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (výkon činnosti, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu), není škoda či újma způsobená na chráněném statku“.* V případě správního deliktu, za nějž byl žalobce sankcionován prvostupňovým rozhodnutím podle ZOPK, ve znění úpravy skutku provedené žalovaným v napadeném rozhodnutí, je tedy sankcionována absence příslušného souhlasu orgánu ochrany přírody.

34. Soud ze správního spisu předloženého žalovaným zjistil, že ve spise je založeno rozhodnutí Městského úřadu Mnichovo Hradiště ze dne 13. 9. 2017, č. j. MH-VŽP/6606/2017-8/71/Vjp, na nějž odkazuje žalobce. Z tohoto rozhodnutí vyplývá, že žalobce byl potrestán pokutou ve výši 100 000 Kč za správní delikt podle § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona, který spočívá v porušení zákazu dle § 46 odst. 1 vodního zákona, kterého se dopustil tím, že ve dnech 4. a 5. 10. 2016 provedl v úseku dlouhém cca 320 m, na pozemcích parc. č. 670/10, 670/21, 670/27 a 670/28 v k. ú. Branžež a na pozemcích parc. č. 193 a 190/1 v k. ú. Suhrovice, v obci Branžež, místní části Nová Ves, v kraji Středočeském, na významném vodním toku Kněžmostka – ř. km 14,5 až 14,82, č.h.p. 1-05-02-073, těžbu sedimentů spojenou s rozšířením koryta významného vodního toku Kněžmostka o cca 2 až 4 m, kdy uvedený zásah byl proveden bez povolení vodoprávního úřadu a potřebných souhlasů dotčených orgánů a vlastníků dotčených pozemků.
35. Podle § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona účinného do 30. 6. 2017 platilo, že *„právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že poruší zákaz podle § 46 odst. 1.“*.
36. Podle § 46 odst. 1 vodního zákona *„je zakázáno měnit směr, podélný sklon a příčný profil koryta vodního toku, poškozovat břehy, těžit z koryt vodních toků zeminu, písek nebo nerosty a ukládat do vodních toků předměty, kterými by mohlo dojít k ohrožení plynulosti odtoku vod, zdraví nebo bezpečnosti, jakož i ukládat takové předměty na místech, z nichž by mohly být splaveny do vod.“*. Podle odst. 2 téhož ustanovení vodního zákona *„ustanovení předchozího odstavce se nevztahuje na případy, kdy se činnosti v něm uvedené provádějí v souladu s tímto zákonem.“*.
37. Žalobce spáchal správní delikt sankcionovaný ve správním řízení vedeném Městským úřadem Mnichovo Hradiště tím, že provedl těžbu sedimentů spojenou s rozšířením koryta významného vodního toku Kněžmostka v rozporu s § 46 odst. 1 vodního zákona, čímž naplnil skutkovou podstatu správního deliktu dle § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona. Z daného je patrné, že skutkovou podstatou tohoto správního deliktu je rozšíření koryta vodního toku, a to v důsledku těžby sedimentů z tohoto vodního toku. Znakem skutkové podstaty správního deliktu podle § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona tedy není absence souhlasu orgánu ochrany přírody, nýbrž konání činností vymezených v § 46 odst. 1 vodního zákona, jež se týkají samotné úpravy koryt vodních toků.
38. Žalobce tedy svým jednáním (odstranění sedimentů z vodního toku Kněžmostky na území CHKO Český ráj bez souhlasu orgánu ochrany přírody) jednak a) naplnil skutkovou podstatu správního deliktu uvedenou v § 88 odst. 2 písm. n) ZOPK spočívající v absenci souhlasu orgánu ochrany přírody k tomuto jednání, jednak b) jednal v rozporu se zákazem stanoveným v § 46 odst. 1 vodního zákona, čímž naplnil skutkovou podstatu správního deliktu uvedenou v § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona spočívající v neoprávněném rozšíření koryta vodního toku Kněžmostky. Za správní delikt ad a) byl potrestán prvostupňovým rozhodnutím ČIŽP ve spojení s napadeným rozhodnutím žalovaného jakožto orgánem ochrany přírody podle ZOPK, zatímco za správní delikt ad b) byl potrestán rozhodnutím Městského úřadu Mnichovo Hradiště jakožto vodoprávním úřadem. Za své jednání (jednalo se o jednočinný souběh, neboť žalobce naplnil skutkovou podstatu několika správních deliktů jedním skutkem) tak byl potrestán ve dvou správních řízeních.

39. Jak již bylo uvedeno výše, Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře akceptoval, že jedním skutkem lze spáchat několik deliktů, přičemž čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě nebrání tomu, aby pro tentýž skutek byl pachatel odsouzen ke dvěma trestům ve dvou po sobě jdoucích řízeních, pokud jde o souběh dvou různých deliktů, i když jsou tyto delikty založeny na shodném jednání. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva tedy svědčí o tom, že pachatel může být potrestán dvěma různými orgány za porušení či ohrožení dvou odlišných zákonem chráněných zájmů, stanovených nejen různými právními předpisy, ale navíc sankcionovanými různými orgány, k němuž došlo jediným jednáním.
40. Městský soud má za to, že právě o takový případ se jedná v posuzované věci, kdy žalobce byl potrestán dvěma různými správními orgány za dva správní delikty, ve dvou na sobě nezávislých správních řízeních. Jak správně konstatoval žalovaný v napadeném rozhodnutí, o jednání žalobce nebylo vedeno správní řízení dvěma orgány ochrany přírody podle ZOPK, ale jeden orgán vedl řízení o uložení pokuty za porušení ZOPK a druhý orgán vedl řízení o uložení pokuty za porušení vodního zákona. Došlo k ohrožení rozdílných zájmů, které jsou stanoveny rozdílnými právními předpisy. V prvním případě došlo k porušení zájmu na ochraně přírody a krajiny, kdy účelem ZOPK je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině a je zde sankcionována absence souhlasu k zásahu do přírody. Ve druhém případě došlo k porušení zákazu stanoveného na ochranu vodního hospodářství, kdy účelem ustanovení vodního zákona je ochrana před povodněmi a změnami vodního toku. Skutkové podstaty správních deliktů se nepřekrývají, ani není jedna obsažena v druhé.
41. K poukazu žalobce na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozhodnutí pod sp. zn. A 6/2003, 1 As 125/2011, 9 As 67/2010 a 8 As 32/2012), a Nejvyššího soudu (rozhodnutí pod sp. zn. 5 Tdo 1399/2007 a 4 Tdo 1359/2016) uvádí městský soud následující:
42. V rozsudku ze dne 16. 2. 2005, č. j. A 6/2003 - 44, se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou žalobce, že spáchal jeden skutek a byl za něj již sankcionován. Konstatoval, že se „jednalo o situaci, kdy nešlo o jednočinný souběh (tedy naplnění skutkových podstat několika správních deliktů jedním skutkem), nýbrž o dva skutky a dva správní delikty: první skutek spočíval v účtování vyšší než povolené ceny a jeho následkem bylo porušení zájmu na poskytování taxislužeb v souladu s cenovými předpisy, druhý skutek spočíval v nevydání dokladu o zaplacení jízdného jako výstupu z tiskárny taxametry, doplněného o údaje uvedené v § 15 odst. 2 prováděcí vyhlášky, a jeho následkem bylo porušení zájmu na transparentní kontrole služeb, které poskytuje, cestujícím. Nejvyšší správní konstatoval, že se jednalo o dvě odlišná jednání s dvěma odlišnými následky, a proto i o dva správní delikty: první je deliktem podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, druhý podle zákona o silniční dopravě. Konstatoval dále, že tomuto závěru ostatně nasvědčuje i to, že žalobce by byl za nevydání dokladu z taxametry postižen i tehdy, pokud by jízda nebyla předražena (a naopak: pokud by došlo pouze k předražení jízdného, přičemž požadovaný doklad by měl všechny náležitosti, byl by žalobce potrestán pouze za cenový delikt). Z uvedeného je patrné, že žalobce byl potrestán za dva odlišné skutky. O porušení zákazu dvojího trestání za tentýž skutek by mohlo jít jedině tehdy, pokud by žalobce byl dvakrát postižen pro nevydání dokladu z taxametry s předepsanými náležitostmi, nebo mu byla dvakrát uložena pokuta za účtování vyšší než povolené ceny. To se však v daném případě nestalo, a proto soud neshledal tento žalobní bod důvodným.“.
43. V rozsudku ze dne 11. 1. 2012, č. j. 1 As 125/2011 - 163, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „Při aplikaci zásady *ne bis in idem* je třeba vycházet z toho, že čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod zakazuje stíhání pro druhý trestný čin

(včetně deliktu trestněprávní povahy), pokud je tento druhý trestný čin založen na totožném či v podstatných rysech totožném skutku. Podstatou skutku je přitom právně relevantní jednání pachatele a jím zapříčiněný právně významný následek.“.

44. V rozsudku ze dne 10. 2. 2011, č. j. 9 As 67/2010 - 74, Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„Stíhání jednoho a téhož skutku podle dvou skutkových podstat je přípustné tehdy, pokud se tyto od sebe navzájem liší v podstatných prvcích (okolnostech). Naopak tam, kde panuje alespoň částečná shoda v podstatných okolnostech skutku, půjde ve vztahu k aplikaci čl. 4 Protokolu č. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.) o uplatnění zásady ne bis in idem. Zkoumání shodnosti či alespoň částečné shodnosti v podstatných okolnostech skutku je pak věcí každého konkrétního posouzení.“.*
45. V rozsudku ze dne 22. 3. 2013, č. j. 8 As 32/2012 - 63, Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„Je-li téže osobě za tentýž správní delikt uložena pokuta podle § 35 odst. 3 písm. h) zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, a zároveň odebrán průkaz o způsobilosti řidiče taxislužby podle § 21 odst. 9 tohoto zákona, nejedná se o porušení zásady zákazu dvojího trestání. Odebrání průkazu o způsobilosti řidiče taxislužby není sankcí stricto sensu, nýbrž administrativním opatřením, jehož smyslem je zajistit, aby taxislužbu vykonávali pouze řidiči respektující své zákonné povinnosti.“.*
46. V usnesení ze dne 12. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1399/2007, se Nejvyšší soud ČR zabýval případem, kdy obviněná byla trestně stíhána za skutek, jenž byl vymezen tak, že odcizila v prodejně oděvů dámskou látkovou tašku zn. Alberto de Sign v hodnotě 299 Kč, pánské sportovní boty v hodnotě 400 Kč a dámské riflové kalhoty v hodnotě 600 Kč, a tím způsobila škodu ve výši 1 299 Kč. Za skutek byla potrestána v blokovém řízení pokutou ve výši 100 Kč. Nejvyšší soud ČR zdůraznil, že *„ve smyslu jeho ustálené judikatury (např. usnesení ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 5 Tdo 166/2006) zásada ne bis in idem, tedy zákaz dvojího souzení a potrestání za týž čin, nebo-li skutek ve smyslu článku 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod brání také trestnímu stíhání a odsouzení toho, proti němuž dřívější přestupkové řízení o témže skutku trestněprávní povahy meritorně skončilo pravomocným rozhodnutím příslušného správního orgánu a vynesené rozhodnutí nebylo zrušeno z podnětu mimořádného opravného prostředku. Na tento případ nedopadá ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., nicméně uvedený článek 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod lze přímo aplikovat s odkazem na § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. a články 10 a 95 Ústavy České republiky. Vyloučit ochranu proti novému procesu s ohledem na zásadu ne bis in idem přitom nemůže ani skutečnost, že příčinou prvního projednání činu (skutku) v přestupkovém řízení byla jeho nesprávná kvalifikace jako přestupku, ačkoliv naplňoval znaky trestného činu. Právně bezvýznamné je též to, proč došlo k novému řízení a rozhodnutí v dané věci, aniž bylo zrušeno předcházející rozhodnutí o totožném činu (skutku)“.* Nejvyšší soud se zde ztotožnil se závěrem odvolacího soudu, který shledal, že za situace, kdy obviněná již byla za jednání, které je předmětem trestního řízení, postížena v blokovém řízení, by došlo uložením trestu v trestním řízení k porušení zásady ne bis in idem, a proto odvoláním napadený rozsudek zrušil a trestní stíhání obviněné zastavil.
47. Žalobcem namítané usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 1399/2007 tedy vychází z čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod i čl. 40 odst. 5 Listiny, a z totožnosti skutku, nikoliv deliktu. Závěry Nejvyššího soudu tak lze vztáhnout na trestněprávní oblast, nikoliv na oblast správního trestání (k tomu srov. shora rozvedené závěry Nejvyššího správního soudu). V daném případě navíc došlo k ohrožení obdobného chráněného zájmu. Obviněná byla odsouzena za trestný čin krádeže, přitom

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

spáchaný skutek byl již vyřešen jako přestupek proti majetku, neboť příslušník na místě činu zasahující hlídky Policie ČR obviněné v blokovém řízení uložil pokutu, kterou obviněná na místě zaplatila. V obou případech byl ohrožen zájem na ochraně vlastnictví.

48. V usnesení ze dne 28. 2. 2017, sp. zn. 4 Tdo 1359/2016, Nejvyšší soud vyslovil, že „*V rámci individualizace stanovení trestní sankce je třeba vzít v úvahu sankci ukládanou v daňovém řízení a její úhradu. Je proto nezbytné, aby soudy při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédly k rozhodnutí příslušného správce daně (tj. i k dodatečnému platebnímu výměru) o povinnosti uhradit penále z doměřené daně a v odůvodnění rozhodnutí vysvětlily, jak byla tato okolnost zohledněna.*“.
49. Z výše uvedeného je zřejmé, že odkaz žalobce na uvedenou judikaturu je nepřipadný, neboť závěry, ke kterým soudy dospěly ve zmíněných rozhodnutích, na posuzovanou věc nedopadají. V rozsudku ze dne 16. 2. 2005, č. j. A 6/2003 - 44, se totiž jednalo o skutkově jinou situaci, kdy se žalobce dvěma skutky dopustil dvou správních deliktů (na rozdíl od posuzované věci, kdy se žalobce dopustil více správních deliktů v jednočinném souběhu). V dalších třech žalobcem odkazovaných rozsudcích Nejvyššího správního soudu byla řešena aplikace zásady „ne bis in idem“, kterou je třeba aplikovat *ex officio*, aniž by její uplatnění bylo namítáno, což v daném případě splněno bylo a žalovaný se v napadeném rozhodnutí touto odvolací námitkou zabýval. Rovněž případ, kterým se zabýval Nejvyšší soud v trestní věci pod sp. zn. 5 Tdo 1399/2007, se skutkově od právě posuzované věci liší, neboť zde se obviněná dopustila krádeže, za kterou byla potrestána v blokovém řízení, svým jednáním však naplnila pouze jednu skutkovou podstatu (krádeže) a porušila pouze jeden objekt (zájem na ochraně majetku). Tím se tento případ liší od posuzované věci, ve které žalobce svým jednáním naplnil skutkovou podstatu dvou správních deliktů v jednočinném souběhu.
50. Naopak požadavku stanovenému v usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tdo 1359/2016 v daném případě dostáno bylo, neboť při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédly správní orgány též k předchozímu rozhodnutí Městského úřadu Mnichovo Hradiště, kdy žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že „*Pokuta tudíž nemůže být pro žalobce likvidační, a to ani s ohledem na skutečnost, že za stejné jednání byla žalobci uložena v roce 2016 jiným správním orgánem pokuta podle vodního zákona ve výši 100 000 Kč.*“.
51. S ohledem na výše uvedené městský soud uzavírá, že v posuzované věci k porušení zásady „ne bis in idem“ nedošlo.
52. První žalobní bod není důvodný.
53. Ve druhém žalobním bodě žalobce namítl, že správní orgány označili jeho jednání za protiprávní, ačkoli realizoval činnost umožněnou výjimkou příslušného orgánu ochrany přírody někomu jinému (Povodí Labe, státnímu podniku).
54. K tomu městský soud uvádí, že ze shora cit. § 46 vodního zákona vyplývá, že vytěžování zeminy (sedimentů) z koryt vodních toků a její ukládání (deponování) při březích je činnost, která je obecně zakázána. Tento zákaz neplatí v případech, kdy se inkriminovaná činnost provádí v souladu s vodním zákonem. Tak tomu bude zejména tehdy, bude-li činnost předmětem povolení vodoprávního úřadu vydaného formou správního rozhodnutí ve vodoprávním řízení. Dalším titulem k provádění zmiňované činnosti může být i souhlas vodoprávního úřadu vydaný na základě ohlášení, jestliže není vyžadováno povolení ve formě rozhodnutí. Správce vodního toku je oprávněn vykonávat dané činnosti toliko na

základě ohlášení, a pokud tyto činnosti nepřesáhnou limity dle § 15a odst. 3 vodního zákona, pak je k jejich provádění správce vodního toku oprávněn i bez jakéhokoliv schválení ze strany vodoprávního úřadu. Tím se pozice správce vodního toku liší od pozice jiných fyzických a právnických osob, které by tutéž činnost mohly provádět jen na základě povolovacího rozhodnutí vodoprávního úřadu [§ 14 odst. 1 písm. b), odst. 2 *a contrario* vodního zákona].

55. Nicméně i v případě, že správce vodního toku může určitou činnost provádět zcela bez rozhodnutí či souhlasu vydávaných na základě vodního zákona, neznámá to, že by nemusel disponovat rozhodnutím vyžadovaným na základě jiného zákona, pokud by prováděním dané činnosti zasahoval do zájmů tímto zákonem chráněných. Proto, může-li v souvislosti s pracemi v korytě vodního toku dojít k potenciálnímu zásahu do vývoje některých zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, musí si i správce vodního toku opatřit rozhodnutí o výjimce podle § 56 ZOPK. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 17. 4. 2019, č. j. 4 As 23/2019 - 38, „*povinnost získat výjimku podle § 56 ZOPK má i instituce vykonávající státní správu, pokud by v rámci výkonu státní správy mohlo dojít k ohrožení zvláště chráněných rostlin nebo živočichů, a to i v případě, kdy tato instituce vydává tuto výjimku pro svoji vlastní činnost.*“. Tím spíše bude mít tuto povinnost správce vodního toku, který nevykonává státní správu, ale který vykonává jiné činnosti uložené vodním zákonem, mezi které patří i údržba koryt vodních toků [§ 47 odst. 2 písm. d) vodního zákona], při které v konkrétních případech může docházet k ohrožení zvláště chráněných rostlin nebo živočichů.
56. Soud ze správního spisu předloženého žalovaným zjistil, že ve spise je založeno rozhodnutí Správy CHKO Český ráj ze dne 14. 7. 2015, č. j. SR/181/CR/15/720 - 3, na něž žalobce odkazuje. Z tohoto rozhodnutí vyplývá, že Povodí Labe, státnímu podniku byla dle § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. c) ZOPK udělena výjimka ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů dle § 49 odst. 1 ZOPK, konkrétně ze zákazu sbírat, trhat, poškozovat, pěstovat, dopravovat a zasahovat do biotopu dále jmenovaných zvláště chráněných druhů rostlin a ze zákazů uvedených v § 50 odst. 2 ZOPK, konkrétně ze zákazu rušit, zraňovat, usmrcovat, poškozovat či přemísťovat vývojová stadia nebo užívaná sídla dále vyjmenovaných zvláště chráněných druhů živočichů v souvislosti s odstraněním sedimentu z koryta Kněžmostky v ř. km 14,000 – 14,500.
57. V nyní posuzované věci tak disponovalo Povodí Labe, státní podnik (coby správce vodního toku Kněžmostka) rozhodnutím Správy CHKO Český ráj o udělení výjimky, jež je rozhodnutím podle § 56 ZOPK, které však nepředstavuje povolovací titul pro samotné vytěžování zeminy či jiných prací prováděných v korytě Kněžmostky, nýbrž pouze titul pro zásah do ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů specifikovaných ve výroku předmětného rozhodnutí. Žalobce se proto mylí, domnívá-li se, že vytěžení zeminy z koryta Kněžmostky a její deponování po okolních březích bylo povoleno na základě rozhodnutí Správy CHKO Český ráj o udělení výjimky. Tak tomu nebylo, neboť předmětné rozhodnutí se vztahovalo pouze k případnému zásahu do zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, k němuž v rámci provádění prací v korytě Kněžmostky mohlo docházet. Pokud by se však v dotčené lokalitě žádné zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů nevyskytovaly, pak by žádného povolovacího aktu ze strany Správy CHKO Český ráj nebylo třeba. Jinak řečeno, rozhodnutí Správy CHKO Český ráj o udělení výjimky pouze legalizovalo případný zásah do zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, k němuž by mohlo dojít v rámci výkopových prací v korytě vodního toku.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

Naproti tomu práce samotné (bez vztahu k případnému zásahu vůči chráněným rostlinám či živočichům) rozhodnutím Správy CHKO Český ráj o udělení výjimky legalizovány nebyly, proto nemůže obstát argument žalobce, že prováděl něco, co Správa CHKO Český ráj tak jako tak schválila. S žalobcem však nebylo vedeno řízení o uložení pokuty za nedovolený zásah do zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů, nýbrž za porušení § 5 odst. 1 písm. h) nařízení vlády č. 508/2002 Sb., podle něhož je na celém území CHKO možné upravovat koryta vodních toků pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody, tedy za absence příslušného souhlasu orgánu ochrany přírody, jak již bylo soudem shora vyloženo.

58. Navíc, jak správně namítl žalovaný, výjimka pro Povodí Labe, státní podnik byla Správou CHKO Český ráj vydána pro úsek vodního toku Kněžmostka v ř. km 14,000 – 14,500, žalobce však podle zjištění ČIŽP neprovedl prohrádku toku a uložení sedimentů v tomto úseku, nýbrž v úseku navazujícím, kdy na úsek provedený žalobcem dopadá výjimka pouze na pozemek p.č. 193 a část p.č. 190/1, tj. úsek toku v délce cca 50 m. Žalobce tedy vychází z nesprávného předpokladu, že Správa CHKO Český ráj udělila výjimku Povodí Labe, státnímu podniku pro úsek vodního toku, ve kterém žalobce provedl prohrádku toku a uložení sedimentů. Tento úsek se překrývá pouze částečně, ve většinové části byla prohrádka provedena až na navazujícím úseku. Z obsahu předmětné výjimky však nikterak nevyplývá, že by zakládala jakékoli oprávnění pro žalobce, jeho adresátem bylo výlučně Povodí Labe, státní podnik, jak shora uvedeno. Nadto ze správního spisu nevyplývá, že by žalobce byl k provedení prohrádky jakkoli pověřen, aby činnosti provedl namísto Povodí Labe, státního podniku, ani žalobce nic takového netvrdí.
59. Soud proto uzavírá, že žalobní námitky založené na argumentu vykonávání činnosti, která byla správními orgány tak jako tak povolena, jsou liché.
60. Ze shodných důvodů nemůže obstát ani podpůrný argument žalobce, že z důvodu povolení předmětné činnosti jinému subjektu nemůže být jeho jednání považováno za škodlivé.
61. Námitku, že se správní orgány nedostatečně zabývaly otázkou škodlivosti (materiální stránkou) inkriminovaného jednání, žalobce vznesl poprvé až v žalobě. Tím samozřejmě není vyloučeno, aby se problematikou materiální stránky správního deliktu zabýval jako první soud (k tomu srov. zejména usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015 - 71, publ. pod č. 357/2017 Sb. NSS), zároveň však nelze klást správním orgánům k tíži, pokud se otázkou škodlivosti jednání nezabývaly zvláště podrobně a obsírně. Jak totiž dovodil Nejvyšší správní soud ve své předchozí judikatuře, *„míra podrobnosti pro odůvodnění naplnění materiálních znaků skutkové podstaty přestupku je dána konkrétními pochybnostmi vznesenými v průběhu správního řízení. Pokud v průběhu správního řízení není materiální stránka zpochybněna, není vadou rozhodnutí správního orgánu, pokud neobsahuje obsáhlé odůvodnění v tomto směru.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2016, č. j. 10 As 113/2014 - 71, bod 24; ze dne 9. 12. 2014, č. j. 2 As 116/2014 - 35, či ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 As 34/2012 - 28). Soud proto konstatuje, že nebyla-li žalobcem v průběhu prvostupňového ani odvolacího řízení výslovně zpochybňována míra škodlivosti jeho jednání, pak z hlediska podrobnosti odůvodnění této problematiky zcela postačovalo hodnocení ČIŽP (potvrzeného žalovaným), že se jednalo o zásah bez předchozího vydání souhlasu dle bližších ochranných podmínek Správy CHKO Český ráj, znemožňující orgánu ochrany přírody posoudit danou situaci a stanovit předem odpovídající podmínky, kdy následkem jednání

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

žalobce bylo porušení povinnosti vyplývající ze zákona, ale též omezení možnosti řádného výkonu státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny. Soud s tímto hodnocením míry závažnosti a s tím spojené škodlivosti předmětného jednání souhlasí a doplňuje, že provádění zákonem zakázané činnosti bez příslušného povolení skutečně nepředstavuje jen formální naplnění příslušné skutkové podstaty, neboť provádění prací mající vliv na stabilitu koryta vodního toku vyžadují určitou odbornost, která však v případě žalobcem provedených prací nebyla dostatečná, neboť při nich došlo nejen k zásahu do chráněného území bez předchozího souhlasu orgánu ochrany krajiny, ale též k poškození břehů a zanesení pozemků soukromých vlastníků. Materiální stránka správního deliktu tedy byla bezpochyby naplněna.

62. ČIŽP se dále zabývala rozsahem odpovědnosti žalobce (potvrzeného žalovaným), která je dána zejména tím, že uvedený zásah inicioval a realizoval, tj. byl tím, kdo rozhodl o rozsahu a způsobu provedení daného zásahu. Žalobce je organizací zabývající se mimo jiné obhospodařováním rybníků a chovem ryb, tudíž se městský soud ztotožňuje s názorem správních orgánů, že je u něho nutné očekávat dobrou znalost příslušných právních předpisů a náležitou právní přípravu podobných zásahů. Správní orgány správně vyhodnotily, že vzhledem k tomu, že žalobce svou činnost dlouhodobě vyvíjí též v CHKO Český ráj, je nutné od něho očekávat též dobrou znalost ochranných podmínek předmětné CHKO, včetně správních postupů vedoucích k získání příslušných souhlasů, výjimek apod. Správní orgány dále správně rozvedly, že odpovědnost žalobce je objektivní, tj. jedná se o tzv. odpovědnost za následek, pro naplnění skutkové podstaty tedy není rozhodné zavinění, ale pouze to, že žalobce konal, na základě čehož došlo k porušení zákona. Odpovědnost žalobce pak vyhodnotily jako vysokou, neboť o předmětném zásahu sám rozhodl a realizoval ho. Rozsah zasaženého území vyhodnotily správní orgány jako poměrně velký (řádově několik set metrů délky vodního toku a navazující nivy), kdy je navíc po toku Kněžmostky v dotčeném úseku vymezen biokoridor. Městský soud nemá k uvedenému hodnocení odpovědnosti žalobce ze strany správních orgánů co vytknout či doplnit, neboť ho shledává zcela dostačující.
63. Druhý žalobní bod není důvodný.
64. Soud dále posoudil žalobní námitky o okolnostech naplňujících podmínky jednání v krajní nouzi vznesené žalobcem ve třetím žalobním bodě.
65. Podle staré právní úpravy byla krajní nouze upravena v § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném do 30. 6. 2017 (dále jen „starý přestupkový zákon“), tak, že *„přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který brozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.“*.
66. Podle § 112 odst. 1 věty druhé zákona o odpovědnosti za přestupky *„odpovědnost za přestupky a dosavadní jiné správní delikty, s výjimkou disciplinárních deliktů, se posoudí podle dosavadních zákonů, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; podle tohoto zákona se posoudí jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější.“*.
67. Podle § 24 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky *„čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem.“*. Podle § 24 odst. 2 tohoto zákona *„nejde o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvrácením způsobený je zřejmě stejně“*.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

závažný nebo spíše ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“.

68. V posuzované věci bylo řízení vůči žalobci zahájeno před účinností zákona o odpovědnosti za přestupky. Zároveň se vůči němu – coby právnické osobě stíhané za jiný správní delikt – neužila ani ustanovení starého přestupkového zákona. Řízení o správních deliktech právnických osob probíhala podle obecných ustanovení správního řádu, který neobsahuje zvláštní ustanovení o krajní nouzi. V posuzované věci však v průběhu správního řízení nabylo účinnosti ustanovení § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky, upravující institut krajní nouze, jež je určeno všem subjektům, tedy fyzickým i právnickým osobám. Vzhledem k zásadě užití pozdějšího ustanovení je-li pro pachatele příznivější (§ 112 odst. 1 část za středníkem zákona o odpovědnosti za přestupky), dospěl soud k závěru, že podmínek daných § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky se může dovolávat i právnická osoba, vůči níž bylo zahájeno řízení o správním deliktu spáchaném přede dnem 1. 7. 2017. Soud tedy souhlasí s žalobcem, že může uplatňovat splnění předpokladů pro jednání v krajní nouzi ve smyslu § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky. Tím ovšem není řečeno, že by žalobce tyto předpoklady skutečně naplnil.
69. Předpokladem pro posouzení určitého jednání jako jednání v krajní nouzi je kumulativní splnění několika podmínek: Jednak se musí jednat o odvracení nebezpečí přímo hrozícího zájmu chráněnému zákonem (podmínka přímého ohrožení zákonem chráněného zájmu), dále jednáním způsobený následek nesmí být zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil (podmínka subsidiarity), a dále hrozící nebezpečí nebylo možno za daných okolností odvrátit jinak (podmínka proporcionality), přičemž chybí-li byt i jedna z těchto podmínek, nemůže být dané jednání posuzováno jako jednání v krajní nouzi (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2013, č. j. 7 As 29/2013 - 24, či ze dne 9. 12. 2014, č. j. 2 As 116/2014 - 35).
70. V nyní posuzované věci žalobce spatřuje hrozící nebezpečí v tom, že v případě zanesení koryta Kněžmostky by nemohl vypouštět Komárovský rybník, aniž by přitom způsobil zaplavení pozemků nacházejících se podél koryta Kněžmostky. Současně žalobce vylučuje možnost, že by Komárovský rybník vůbec nevypouštěl, neboť je přesvědčen, že mu vypouštění bylo uloženo rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 2. 6. 2015, č. j. 46 A 67/2013 - 39 (dále jen „rozsudek ve věci *Manipulační řád Komárovský rybník*“), a tedy ani neměl jinou možnost než provést zemní práce v korytě Kněžmostky za účelem uvolnění jejího průtoku.
71. Na tomto místě soud považuje za vhodné vyjasnit, čeho se rozsudek ve věci *Manipulační řád Komárovský rybník* konkrétně týkal. Zmiňovaným rozsudkem bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 6. 2013, č. j. 085237/KUSK/OŽP, jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil (s částečnou změnou výroku) rozhodnutí vodoprávního úřadu ze dne 21. 5. 2013, č. j. VŽP/2219/2013-5/33/Mar, jímž byla žalobci uložena pokuta ve výši 50 000 Kč za spáchání správního deliktu podle § 125d odst. 4 písm. a) vodního zákona, jehož se měl žalobce dopustit tím, že postupoval v rozporu s manipulačním řádem Komárovského rybníka, konkrétně s částí ukládající vlastníku rybníka provádět jeho vypouštění s ohledem na průtočnou kapacitu vodního toku Kněžmostky plynule a s takovým odtokem, aby nedošlo k náhlému a škodlivému nárůstu. Hlavní důvod, proč soud zmiňované rozhodnutí žalovaného zrušil, spočíval v tom, že se správní orgány dostatečně nevypořádaly s tvrzeními žalobce o učinění všech možných opatření k tomu, aby porušení povinnosti stanovené mu manipulačním řádem dostál.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

72. Další zrušující důvod spočíval v tom, že správní orgány vycházely ze zjištění, že k rozlivu vody z koryta Kněžmostky docházelo i při plynulém vypouštění rybníka, nicméně aby bylo možno hovořit o porušení povinností stanovených manipulačním řádem, bylo třeba též zjistit, zda nárůst průtoku byl náhlý, a nikoli pouze že k němu došlo a že měl škodlivé následky. Zjednodušeně řečeno, nosným závěrem rozsudku ve věci *Manipulační řád Komárovský rybník* bylo, že ze strany správních orgánů nebylo dostatečně postaveno najisto, zda žalobce skutečně porušil ustanovení manipulačního řádu vydaného pro Komárovský rybník, jehož byl současně provozovatelem. Naproti tomu otázka odstraňování sedimentů či nutností provádění prací v korytě Kněžmostky nebyla předmětem projednání (k tomuto výkladu srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2020, č. j. 55 A 40/2018 - 23).
73. Není tedy pravdou, jak tvrdí žalobce, že by mu rozsudkem ve věci *Manipulační řád Komárovský rybník* bylo uloženo Komárovský rybník vypouštět. Nic takového v předmětném rozsudku řečeno nebylo a ani být nemohlo, neboť soud ve správním soudnictví nemůže účastníkovi řízení závazně přímo uložit splnění konkrétní povinnosti, natož povinnosti odborně technického charakteru, jako je manipulace s vodním dílem. Žalobce měl patrně na mysli část odůvodnění rozsudku ve věci *Manipulační řád Komárovský rybník*, ve které soud citoval konkrétní ustanovení manipulačního řádu, zejména jeho bod C.5.2 stanovící, že „...vypouštění rybníka je nutno provádět s ohledem na stabilitu hráze a s ohledem na průtočnou kapacitu koryta Kněžmostky (zejména v zastavěné části obce)“. Jednalo se však o rekapitulaci obsahu podkladů (zde konkrétně manipulačního řádu), z nichž vycházely správní orgány, nikoliv o právní závěr soudu. Žalobce si tudíž obsah rozsudku ve věci *Manipulační řád Komárovský rybník* vykládá chybně, neboť nerozlišuje mezi konstatováním obsahu předložených listin a hodnotícími závěry soudu a směšuje je dohromady. Současně žalobce z obsahu zmiňovaného rozsudku nesprávně dovozuje, že plnění povinnosti spočívající ve vypouštění Komárovského rybníka v sobě zahrnuje i nutnost zasáhnout do koryta Kněžmostky. Pro odstranění pochybností soud uvádí, že v rozsudku ve věci *Manipulační řád Komárovský rybník* se neřešilo, zda žalobce provozuje Komárovský rybník řádně, ani zda skutečně dodržuje povinnosti stanovené manipulačním řádem, ani zda provozní činnost tohoto rybníka je nastavena optimálně. V předmětném rozsudku bylo vysloveno, že skutečnosti zjištěné správními orgány neodůvodňovaly sankcionovat žalobce za správní delikt – k otázce vlastního technického provozu Komárovského rybníka se soud vůbec nevyjadřoval. Z těchto důvodů neobstojí žalobcův argument, že vypouštění Komárovského rybníka bylo uloženo soudem a že provedení zemních prací v korytě vodního toku Kněžmostky byl jediný možný způsob, jak vypouštění bezpečně realizovat.
74. Obstat však nemůže ani argument, že pročištění Kněžmostky je jediný způsob, jak zajistit bezpečné vypouštění rybníka bez rizika zaplavování okolních pozemků, a že vypouštění nebylo možno realizovat jinak. Stěžejním nástrojem pro eliminaci nebezpečí povodňových škod hrozících v důsledku provozování vodních děl (tedy nejen rybníků) je právě manipulační řád, který je vydáván individuálně pro každé vodní dílo s ohledem na jeho specifické parametry a který je na časově omezenou dobu schvalován vodoprávním úřadem [srov. § 59 odst. 1 písm. a), odst. 3, § 84 odst. 1 písm. f) a § 115 odst. 18 vodního zákona]. Proto, než se žalobce pustil do provádění výkopových prací v korytě vodního toku a deponování zeminy na cizích pozemcích bez souhlasu dotčených vlastníků (s odvoláním na nutnost vypouštění rybníka), měl si nejprve vyjasnit, zda jím provozovaný Komárovský rybník měl platný manipulační řád a zda on sám při výpustích rybníka postupoval zcela

v mezích tohoto manipulačního řádu (jakkoliv v tomto směru nakonec nebyl shledán odpovědným za správní delikt), případně zda nebylo na místě předložit vodoprávnímu úřadu žádost o schválení nového manipulačního řádu zohledňujícího aktuální technický stav rybníka a na něj působících vlivů z okolí. Vyřešení těchto provozně-technických záležitostí mělo předcházet vlastnímu vypouštění či jiné manipulaci s vodním dílem. Soud je proto přesvědčen, že žalobce měl objektivně i jiné možnosti, jak zajistit bezpečný způsob vypouštění provozovaného rybníka, než iniciativním převzetím povinností správce vodního toku a zásahem na cizích pozemcích bez předchozího souhlasu jejich vlastníků. Dle soudu proto jednání žalobce nenaplnovalo podmínku proporcionality coby jeden z nezbytných předpokladů pro aplikaci ustanovení o krajní nouzi.

75. Nicméně i kdyby soud připustil, že bezpečný provoz Komárovského rybníka mohl být zajištěn pouze zásahem do koryta Kněžmostky, pak i za této situace jistě bylo možno pokusit se předem dohodnout s vlastníky dotčených pozemků, potažmo je informovat o nutnosti zabezpečovacích prací. Skutečnosti zjištěné v průběhu správního řízení však nasvědčují tomu, že žalobce se zjevně pustil do provádění výkopových prací v korytě Kněžmostky a teprve po nesouhlasných odezvách ze strany některých dotčených vlastníků začal své počínání vysvětlovat tím, že tak musí činit kvůli vypouštění rybníka. To podporuje závěr předchozího odstavce o nedostatku proporcionality.
76. Nadto městský soud přisvědčuje argumentaci žalovaného, že pokud žalobce věděl několik let o problémech se zaplavováním pozemků při vypouštění Komárovského rybníka, jak sám uvedl v podané žalobě a replice, měl dostatek času řešit situaci v souladu se zákony a zajistit si k odstranění sedimentů z vodního toku Kněžmostky příslušné povolení orgánu ochrany přírody. Místo toho však žalobce zahájil 12. 9. 2016 pomalé vypouštění Komárovského rybníka a teprve až po upozornění, že dochází k zaplavování nemovitostí v předmětné lokalitě, přistoupil ve dnech 4. a 5. 10. 2016 k odstranění sedimentů prohrábkou koryta Kněžmostky bez povolení orgánu ochrany přírody. Žalobce tedy sám vyvolal stav, kterým ohrozil nemovitosti v předmětné lokalitě. Nebezpečí hrozící zájmu chráněného zákonem tak nevzniklo neočekávaně a navíc ho bylo možné odvrátit též jiným způsobem, aby nebyl zasažen jiný chráněný zájem.
77. Lichá je rovněž argumentace žalobce o odvrácení škod na majetku vlastníků pozemků, které by podle tvrzení žalobce byly při vypouštění rybníka jinak zaplaveny. Nelze totiž přehlédnout, že následkem žalobcem prováděných prací v korytě Kněžmostky došlo dle skutkových zjištění ve správním řízení k „rozkopání“ (resp. rozbagrování) části pozemků a naopak zanesení jiných částí těchto pozemků vytěženou zeminou, a to vše bez předchozího souhlasu vlastníků těchto pozemků. Navíc uložením vytěžené zeminy na pravém břehu došlo k částečné změně odtokových poměrů a v důsledku toho došlo k podmáčení některých pozemků. Jinak řečeno, žalobce za účelem zabránění škody na pozemcích v podobě jejich částečného zaplavení způsobil na těchto pozemcích škodu jinou v podobě jejich rozkopání a zanesení, a paralelně s tím způsobil částečné zaplavení pozemků jiných (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2020, č. j. 55 A 40/2018 - 23). Podle názoru městského soudu tak žalobce způsobil minimálně stejně závažný (ne-li dokonce závažnější) následek, než který se podle svého tvrzení pokoušel odvrátit. Soud proto dospěl k závěru, že jednání žalobce nesplňovalo ani podmínku subsidiarity coby další z nezbytných předpokladů pro aplikaci institutu krajní nouze.
78. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že jednání žalobce nebylo možno posuzovat jako jednání v krajní nouzi, neboť u něj zjevně nebyla splněna ani podmínka proporcionality

(objektivně nebyly vyloučeny jiné postupy při vypouštění Komárovského rybníka), ani podmínka subsidiarity (následek způsobený na pozemcích dotčených vlastníků v důsledku žalobcem provedených prací byl minimálně stejně závažný jako částečné zaplavení těchto pozemků).

79. Třetí žalobní bod též není s ohledem na shora uvedené skutečnosti důvodný.

VII. Závěr a náklady řízení

80. S ohledem na shora uvedené hodnocení uplatněných žalobních bodů soud žalobu jako nedůvodnou postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
81. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož *„nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.“*. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní agendy nevznikly, a proto mu je soud nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 28. května 2021

JUDr. Naděžda Řeháková v. r.
předsedkyně senátu